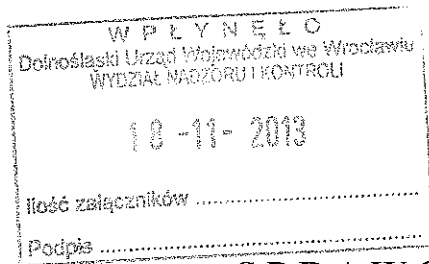

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 18 listopada 2013 r.

PS-KNPS.431.2.19.2013/PSZ

Pani
Agnieszka Suska
Dyrektor
Domu Dziecka im. Św. Mikołaja
Caritas Archidiecezji Wrocławskiej
Kąty Wrocławskie

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

Pani Barbara Sochał Dyrektor Zespołu Spraw Społecznych i Prawa Administracyjnego w Biurze Rzecznika Praw Dziecka poinformowała pismem Nr ZEW/414/31-3/2013/ZA z dnia 21 sierpnia 2013 roku Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego o pozyskaniu informacji dotyczącej rzekomego niewłaściwego stosunku niektórych wychowawców do wychowanków placówki, celowego umieszczania rodzeństw w różnych placówkach oraz zabierania wychowankom za karę „kieszonkowego”. Z pisma wynika również, że pod pojęciem „niewłaściwego stosunku niektórych wychowawców do wychowanków” należy rozumieć zamykanie dzieci w tzw. pokoju wyciszeń, zmuszanie do spania na łóżku bez materaca, zabieranie jedzenia i stosowanie przemocy fizycznej. Działając w trybie art. 10 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69, ze zm.), Dyrektor WPS DUW został poproszony o przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w przedmiotowej sprawie.

W związku z powyższym, w dniach 26 września, 4 i 15 października 2013 roku została przeprowadzona w Domu Dziecka im. Św. Mikołaja Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Kątach Wrocławskich kontrola w trybie uproszczonym na podstawie Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 319 z dnia 13.09.2013 r. oraz upoważnień Nr PS-KNPS.0030-344/2013 i Nr PS-KNPS.0030-355/2013 wydanych przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w dniach 24 września i 1 października 2013 roku.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów w składzie: Piotr Szafarowicz – starszy inspektor wojewódzki – przewodniczący zespołu, Grażyna Zielińska – starszy inspektor wojewódzki – kontroler oraz Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki – kontroler. Kontrolę wpisano do Książki Kontroli pod Nr. 18.

Celem przeprowadzonego postępowania kontrolnego była próba zweryfikowania informacji dotyczących niewłaściwego zachowania się niektórych wychowawców wobec wychowanków, celowego rozdzielania rodzeństw, zabierania „kieszonkowego” oraz dodatkowo podniesionej przez wychowanków kwestii braku zaopatrzenia w podręczniki i przybory szkolne, a także w odzież i obuwie.

W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz zgromadzonej dokumentacji ustalono następujący stan faktyczny:

1. W dniu 26 września 2013 roku inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili rozmowy kierowane z 11 wychowankami Domu Dziecka im. Św. Mikołaja Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Kątach Wrocławskich. Wszystkim wychowankom zadano te same, następujące pytania: czy ze strony któregośkolwiek z wychowawców spotkała Cię jakaś krzywda?, czy ktoś z pracowników placówki Cię uderzył lub wiesz, że uderzył inne dziecko i jeżeli tak, to kto?, czy w placówce istnieje „pokój wyciszeń”, czy wiesz gdzie on jest, czy byłeś karany zamknięciem w takim pokoju lub czy wiesz, że inni wychowankowie byli tak karani?, kto stosuje karę zamknięcia w „pokoju wyciszeń”?, czy stosowana jest kara spania na łóżku bez materaca? oraz czy informowałeś (aś) dyrektora placówki o niepokojących zachowaniach wychowawców?

Wszyscy wychowankowie stwierdzili, że w okresie tegorocznych wakacji przebywali w Sulistrowiczkach, w budynku należącym do Caritas Archidiecezji Wrocławskiej. Bieżącą opiekę nad nimi pełnili wychowawcy zmieniający się co kilka dni. Pobyt w Sulistrowiczkach wychowankowie wspominają bardzo źle. Miejsowość nie jest już dla nich żadną atrakcją, a na miejscu nie ma właściwie nic ciekawego do robienia, zwłaszcza w czasie wakacji. Kilku rozmówców przekazało informację, że w czasie pobytu w Sulistrowiczkach wychowankowie sprawiający problemy wychowawcze byli zamykani na klucz w izolatce na kilka godzin. Dzieci twierdziły również, że w tym pomieszczeniu były łóżka ale wychowawcy wcześniej zabrali z nich materace. Karę rzekomego zamknięcia w izolatce zastosowano wobec trzech wychowanków z grupy 2, 3 i 6. Wychowankowie wskazywali na dwoje wychowawców, którzy najczęściej w czasie pobytu w Sulistrowiczkach podnosili głos na wychowanków, szarpali za ubranie lub stosowali przemoc fizyczną. Takie zachowania miały rzekomo miejsce w stosunku do dwóch chłopaków z grupy 2 i 6.

W ocenie kilku wychowanków, w placówce w Kątach Wrocławskich również zdarzyły się sytuacje, w których ww. wychowawcy byli agresywni w stosunku do wychowanków. Wszystkie dzieci powiedziały, że próbowały w jakiś sposób poinformować i porozmawiać o zachowaniach wychowawców z Panią Dyrektorem. Za każdym razem Pani Dyrektor mówiła, że jest zajęta i nie ma czasu.

W czasie rozmowy wychowankowie poinformowali również, że do dnia dzisiejszego nie mają jeszcze zakupionych wszystkich podręczników i przyborów szkolnych. Dzieci skarżyły się także, że bardzo długo trzeba prosić i czekać na zakup odzieży. Jeden z chłopaków powiedział, że czeka na buty rok. Opóźnienia i braki wychowankowie stwierdzali również w zaopatrzeniu w środki higieny osobistej. Dodatkowo, kieszonkowe za lipiec i za sierpień 2013 roku zostało im wypłacone w kwocie mniejszej niż przysługujące. (*Dowód: akta kontroli str. 6*).

2. W dniu 4 października 2013 roku inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej dokonali przeglądu dokumentacji placówki w zakresie: wypłaty kieszonkowego dla wychowanków, zakupu i wydawania odzieży, obuwia i środków higieny osobistej oraz zabezpieczenia wychowanków w podręczniki i przybory szkolne. W ostatniej kwestii zwrócono się również pisemnie do Dyrektorów trzech szkół na terenie Kątów Wrocławskich, do których uczęszczają wychowankowie, z prośbą o przedstawienie opinii w sprawie.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji stwierdzono:

a) kieszonkowe za lipiec 2013 roku zostało wypłacone w częściach na podstawie podpisanych list wypłat Nr 6 i Nr 7. Wszyscy wychowankowie, którzy przebywali w Sulistrowiczkach otrzymali dwukrotnie kwotę 5 zł. oraz dodatkowo kwotę od 10 do 40 zł. Łączna kwota kieszonkowego za lipiec 2013 roku była więc zgodna z przepisami prawa. Analogicznie wygląda sytuacja z kieszonkowym za sierpień 2013 roku. (*Dowód: akta kontroli str. 11*).

b) placówka pozyskuje odzież i obuwie dla wychowanków w drodze zakupu lub darowizny. Zakupy dokonywane są według realnych potrzeb wychowanków, natomiast otrzymywane darowizny zostają najpierw zmagazynowane a następnie wydawane dzieciom. W sytuacji gdy w magazynie nie ma właściwej odzieży dla konkretnego dziecka, wtedy się ją zakupuje. Może więc powstać przekonanie u wychowanków, że w zakresie zabezpieczenia odzieży i obuwia dostają oni to co jest im realnie potrzebne, a nie to, no co mieliby ochotę.

System składania zamówień na konkretną odzież czy obuwie, jej pozyskanie (przez zakup lub z magazynu) oraz dokumentowanie wydania dziecku winien być w placówce wystandaryzowany. Przedłożone w czasie kontroli dokumenty wykazały, że w niektórych grupach nie odnotowuje się wydania wychowankom wszystkich koniecznych rzeczy. Przykładowo, wychowanka przebywająca w grupie interwencyjnej ponad 6 miesięcy ma udokumentowane wydanie tylko jednej pary skarpetek. (*Dowód: akta kontroli str. 13 – 15*).

c) zaopatrzenie wychowanków w środki higieny osobistej odbywa się na podstawie miesięcznej normy podstawowych artykułów chemicznych ustalonej przez Dyrektora. Według normy każdy wychowanek otrzymuje miesięcznie: 1 kg proszku do prania, 2 kostki mydła, 300 ml szamponu, 4 rolki papieru toaletowego oraz 1 pastę do zębów i szczotkę. Jeżeli w „darach” zostały przekazane np. żele pod prysznic i dezodoranty, to wtedy mogą być one również przekazywane wychowankom. Dodatkowo, każda grupa otrzymuje miesięcznie: płyn do płukania, preparaty do czyszczenia, kostki do zmywarek, rękawice gumowe i gąbki do mycia naczyń. Wydawanie środków czystości i higieny odbywa się w oparciu o zapotrzebowanie składane do magazynu chemiczo – gospodarczego. (*Dowód: akta kontroli str. 19 – 32*).

d) na podstawie informacji przekazanych przez Dyrektorów: Szkoły Podstawowej Nr 2 w Kątach Wrocławskich, Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Kątach Wrocławskich oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Kątach Wrocławskich wynika, że wychowankowie placówki zostali wyposażeni w niezbędne podręczniki i przybory szkolne. We wrześniu konieczne było jednak uzupełnienie podręczników do nauki języków obcych w gimnazjum. W ocenie Dyrektora Gimnazjum wychowankowie placówki celowo wprowadzali w błąd osobę odpowiedzialną za zakup podręczników, m.in po to, aby unikać konieczności przygotowywania się do zajęć szkolnych. Żaden z Dyrektorów szkół nie wniósł zastrzeżeń dotyczących zabezpieczenia dzieci i młodzieży z placówki w odzież i obuwie. W przypadku wychowanków realizujących obowiązek szkolny w szkołach ponadgimnazjalnych (licea, technika, ZSZ), zakupy podręczników odbywały się systematycznie na podstawie przekazywanych wykazów od września 2013 roku. Z informacji uzyskanej od Głównej Księgowej wynika, że placówka otrzymała duże ilości różnych przyborów szkolnych od darczyńców, najczęściej nowożeńców. Również plecaki i zeszyty zostały w części darowane, jak i zakupione. Kserokopie faktur zakupu podręczników złożono w aktach kontroli. (*Dowód: akta kontroli str. 18, 33-43, 47-48, 66-67*).

3. W dniu 15 października 2013 roku inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej w obecności Dyrektora Domu Dziecka w Kątach Wrocławskich przeprowadzili rozmowy wyjaśniające z dwójką pracowników wskazywanych najczęściej przez wychowanków jako osoby stosujące niewłaściwe metody wychowawcze. W opinii i ocenie obojga rozmówców zastrzeżenia i uwagi przekazane wcześniej przez dzieci były nieprawdziwe. W czasie pobytu w Sulistrowiczkach wychowawcy sporządzili liczne notatki służbowe dotyczące negatywnych zachowań wychowanków. Najczęściej opisywane zachowania dzieci to: wulgarny i agresywny stosunek do wychowawców, przemoc fizyczna między wychowankami (bicie, kopanie, przypalanie papierosem), samowolne opuszczanie placówki również w godzinach nocnych, wzajemne manipulowanie i przekłamywanie informacji, handel kradzionymi owocami, łamanie wszelkich zasad, norm i zakazów oraz niszczenie mienia placówki.

Inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej ponownie poprosili o rozmowę również jedną z wychowanek, z którą rozmawiali w dniu 26 września 2013 roku. Dziewczyna nie zgodziła się na rozmowę ponieważ „... była już na rozmowie i powiedziała to, co jej kazały koleżanki z grupy 1, i to one kazały jej mówić wszystkie złe rzeczy...”. (Dowód: akta kontroli str. 49 – 65).

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych oraz zgromadzonego materiału należy stwierdzić, że w Domu Dziecka im. Św. Mikołaja w Kątach Wrocławskich realizowany proces wychowawczy obarczony jest licznymi błędami, m.in. w postaci nieprawidłowej komunikacji interpersonalnej oraz nieskutecznego nadzoru Dyrektora nad pracownikami i wychowanymi placówki. Koniecznym jest więc pilne podjęcie działań naprawczych w tym zakresie oraz powiadomienie o sposobie ich realizacji i wynikach tych działań Wojewody Dolnośląskiego w terminie do 15 stycznia 2014 roku.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko, nie wstrzymuje to jednak realizacji ustaleń kontroli.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Grzybowska
Z-CASYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

.....
(kierownik jednostki kontrolującej)

Do wiadomości:

1. Biuro Rzecznika Praw Dziecka – Warszawa,
2. Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, ul. Katedralna 7, 50-328 Wrocław,
3. a/a